

REPUBLIC OF MOLDOVA`S RELATIONS WITH INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS: POSITIVE AND NEGATIVE ASPECTS

RELAȚIILE REPUBLICII MOLDOVA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE: ASPECTE POZITIVE ȘI NEGATIVE

Andrei PETROIA⁷⁷, dr., conf. univ.

Nadejda BOTNARI⁷⁸, dr., conf. univ.

Rezumat: Republica Moldova, fiind o țară în curs de dezvoltare, de-a lungul timpului în care reprezenta o țară independentă, a încercat să creeze și a creat relații de colaborare cu diferite instituții financiare internaționale.

În acest studiu determinăm atât aspecte pozitive, cât și negative cu privire la colaborarea Republicii Moldova cu instituțiile internaționale financiare, care au ca scop îmbunătățirea funcționalității și eficacității piețelor, promovarea cooperării financiare internaționale, posibilitatea accesului la resurse financiare a țărilor mai puțin dezvoltate și în curs de dezvoltare prin acordarea granturilor, ajutorului sau facilităților unor împrumuturi și credite internaționale.

Odată cu extinderea procesului de globalizare, rolul acestor instituții financiare internaționale a crescut semnificativ, deoarece acestea își exercită funcțiile prin statornicirea regulilor, drepturilor și obligațiilor ce revin fiecărui stat în cadrul cooperării economice internaționale.

Astfel, instituțiile internaționale financiare determină și gestionează relațiile economice dintre statele lumii și promovează, printre acestea, acordarea facilităților reciproce și obținerea unui nivel înalt al economiei internaționale. Ele contribuie la menținerea deschisă și transparentă a sistemelor economice naționale, iar prin analize realiste promovează încrederea în politicile economice ale țărilor membre și în obiectivele pe care și le propun autoritățile naționale.

Totodată, instituțiile internaționale constituie un forum util pentru discutarea dilemelor de politică economică, în care țările membre și guvernele acestora învață regulile jocului și își formează deprinderea de a le respecta. Critica constructivă și reformarea politicilor economice ale statelor participante fac parte din rolul tot mai activ pe care trebuie să îl îndeplinească instituțiile economico-financiare internaționale. În acest cadru larg, se cuprinde și reformarea organizațiilor economice și instituțiilor financiare internaționale.

Cuvinte cheie: Republica Moldova, instituțiile financiare internaționale, Fondul Monetar Internațional, Grupul Băncii Mondiale, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Investiții

JEL CLASSIFICATION: E61, F02, F35, F53, F62, H63, N14, N40, O23, O50

1. Introducere

Un rol foarte important în derularea și orientarea fluxurilor economice, cât și gestionarea proceselor și tranzacțiilor economice internaționale le revine instituțiilor financiare internaționale.

Acestea au ca scop îmbunătățirea funcționalității și eficacității piețelor, promovarea cooperării financiare internaționale, posibilitatea accesului la resurse financiare a țărilor mai puțin dezvoltate și în curs de dezvoltare prin acordarea granturilor, ajutorului sau facilităților unor împrumuturi și credite internaționale. Odată cu extinderea procesului de globalizare, rolul acestor instituții financiare internaționale a crescut semnificativ, deoarece acestea își exercită funcțiile prin statornicirea regulilor, drepturilor și obligațiilor ce revin fiecărui stat în cadrul cooperării economice internaționale.

Astfel, instituțiile internaționale financiare determină și gestionează relațiile economice dintre statele lumii și promovează, printre acestea, acordarea facilităților reciproce și obținerea unui nivel înalt al economiei internaționale.

⁷⁷ E-mail: apetroia@ase.md, petroia5@hotmail.com, Academia de Studii Economice a Moldovei

⁷⁸ E-mail: botnari.n@ase.md, nibotnari@mail.ru, Academia de Studii Economice a Moldovei

2. Aspecte generale privind instituțiile financiare internaționale

Instituțiile financiare internaționale contribuie la menținerea deschisă și transparentă a sistemelor economice naționale, iar prin analize realiste promovează încrederea în politicile economice ale țărilor membre și în obiectivele pe care și le propun autoritățile naționale.

Totodată, instituțiile internaționale constituie un forum util pentru discutarea dilemelor de politică economică, în care țările membre și guvernele acestora învață regulile jocului și își formează deprinderea de a le respecta. Critica constructivă și reformarea politicilor economice ale statelor participante fac parte din rolul tot mai activ pe care trebuie să îl îndeplinească instituțiile economico-financiare internaționale. În acest cadru larg, se cuprinde și reformarea organizațiilor economice și instituțiilor financiare internaționale.

Prima caracteristică generală a instituțiilor financiare internaționale este *puterea de acțiune și de disponibilizare a resurselor financiare*. Această trăsătură esențială determină un alt punct important caracteristic acestor instituții, care reprezintă *solidaritatea între țările membre*, care ia forma unor contribuții acordate de către fiecare stat membru instituțiilor internaționale, contribuții care formează resursele instituțiilor respective, acestea având obligația de a le distribui pentru îndeplinirea anumitor scopuri și obiective, printre care ar fi și ajutorul țărilor mai puțin dezvoltate ce trec printr-un dezechilibru economic.

Astfel, mult mai importantă decât valoarea și mărimea contribuțiilor acordate de către statele membre, reprezintă dorința politică de cooperare între aceste țări membre, bazată pe încredere reciprocă și speranță la îmbunătățirea domeniului financiar, economic și social.

O altă caracteristică fundamentală a instituțiilor internaționale o reprezintă *modalitatea de luare a deciziilor*. Cele mai multe instituții financiare internaționale adoptă proceduri în care voturile depind de puterea economică și financiară a fiecărei țări membre, reflectată în contribuția financiară a respectivei țări. Țările cu cea mai mare putere economică vor avea și cea mai mare contribuție financiară, primind însă o mai mare putere de decizie în cadrul instituției respective. Dacă s-ar utiliza sistemul „o țară un vot”, s-ar oferi debitorilor o putere prea mare în luarea deciziilor, ar apărea riscul supracreditării, iar țările finanțatoare, în calitate de creditori, nu doresc și nu acceptă acest lucru. Deciziile pe baza votului diferențiat funcționează mai eficient decât principiul „o țară un vot”, aplicat mai ales în cadrul organizațiilor Națiunilor Unite. În practică, pentru a spori contribuția instituțiilor internaționale la dezvoltarea țărilor membre, se urmărește ca, în măsura posibilităților și a împrejurărilor date, deciziile să se ia pe baza consensului general.

Instituțiile financiare internaționale trebuie să fie *apolitice*. Prin statutele lor, aceste instituții trebuie să respecte sistemul economic și politic al fiecărui stat membru. Atunci când se evaluează cererile de acordare a creditelor, trebuie luate în considerare numai aspectele tehnice, economice și financiare. Sistemul social-politic al țărilor membre solicitante de credite trebuie luat în considerare numai ca factor de stabilitate. Toate instituțiile internaționale sunt supuse presiunilor politice de diverse tipuri. Politicul reprezintă o zonă de conflicte ideologice pe plan internațional și, de aceea, este extrem de important ca preferințele politice să nu fie luate în considerare. Caracterul apolitic al instituțiilor financiare internaționale trebuie menținut și protejat în permanență.

Mișcarea internațională a mijloacelor bănești și sistemul pieței monetar – financiare internaționale dispune de o structură instituțională adecvată, prin intermediul căreia se realizează, în mod concret, fluxurile monetare și se asigură efectuarea operațiunilor specifice activităților monetar – financiare internaționale.

Această structură include instituții specializate localizate la nivelul economiilor mondiale, cum ar fi:

1. Fondul Monetar Internațional (FMI).
2. Grupul Băncii Mondiale, care cuprinde următoarele organisme:
 - a) Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD);

- b) Corporația Financiară Internațională (CFI);
 - c) Asociația Internațională pentru Dezvoltare (AID);
 - d) Agenția de Garantare Multilaterală a Investițiilor (MIGA).
3. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD).
 4. Banca Europeana de Investiții (BEI).

3. Relațiile Republicii Moldova cu instituțiile financiare internaționale

Republica Moldova, fiind o țară în curs de dezvoltare, de-a lungul timpului în care reprezenta o țară independentă, a încercat să creeze și a creat relații de colaborare cu diferite instituții financiare internaționale.

Astfel, determinăm atât aspecte pozitive, cât și negative cu privire la colaborarea Republicii Moldova cu instituțiile internaționale financiare.

3.1. Finanțarea și împrumuturile acordate Republicii Moldova de către instituțiile financiare internaționale

În cadrul relațiilor cu instituțiile internaționale financiare, Republica Moldova a beneficiat și încă beneficiază de ajutor și finanțare din partea acestor instituții, chiar dacă nu este o țară europeană și nu are resurse să contribuie activ la susținerea financiară a altor țări mi puțin dezvoltate.

Fondul Monetar Internațional (FMI)

Fondul Monetar Internațional a fost conceput în iulie 1944 la Conferința Națiunilor Unite de la Bretton-Woods, SUA, la care au participat 44 de țări. Încă din timpul celui de-al doilea război mondial, au apărut preocupări pe plan internațional privind organizarea relațiilor valutare – financiare internaționale.

Prin acordurile încheiate, Conferința monetară a prevăzut înființarea a două organisme: Fondul Monetar Internațional și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD). Rolul principal în cadrul sistemului monetar internațional este deținut de FMI, prevăzându-se că o țară nu poate deveni membru BIRD, atâta timp cât nu este membru al FMI

Obiectivele principale ale FMI sunt următoarele:

- ✓ promovarea cooperării monetare internaționale;
- ✓ înlesnirea expansiunii și creșterii echilibrate a comerțului internațional;
- ✓ promovarea stabilității valutare; etc:

Republica Moldova a acceptat Statutul FMI prin Hotărârea Parlamentului nr. 1107 din 28 iulie 1992, iar la 12 august 1992 a devenit membru al FMI [1]. BNM, în calitate sa de agenție fiscală a Republicii Moldova în cadrul FMI, este împuternicită să efectueze, în numele Republicii Moldova, toate operațiunile și tranzacțiile autorizate conform Statutului FMI [2].

În cadrul FMI, Republica Moldova face parte din grupul de țări (constituență) care include: Armenia, Belgia, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Cipru, Croația, Georgia, Israel, Luxemburg, Republica Macedonia de Nord, Muntenegru, Olanda, România și Ucraina.

Poziția de guvernator al Republicii Moldova în cadrul Consiliului de Guvernatori al FMI este deținută de către dl Octavian Armașu, Guvernatorul BNM, iar cea de guvernator supleant – de către dl Vladimir Munteanu, prim-viceguvernator al BNM [9].

FMI a acordat Republicii Moldova asistență tehnică într-un șir de sectoare, inclusiv în cel al managementului fiscal, al cheltuielilor, al impozitelor și taxelor vamale, al sistemului contabilității monetare, al supravegherii bancare, al politicii monetare/organizării băncii centrale, precum și în diverse domenii ale statisticii.

Institutul FMI a oferit instruire funcționarilor din Moldova în astfel de domenii cum ar fi: politici financiare și elaborarea programelor financiare, politici externe, operațiuni monetare și valutare, balanța de plăți și statistica financiară publică; de asemenea, funcționarii din Moldova au

participat la cursurile și seminarele oferite de Joint Vienna Institute, în astfel de domenii cum ar fi: contabilitatea băncii centrale, analize și politici macroeconomice, cheltuieli publice, administrarea și reforma politicilor fiscale, supravegherea bancară și diverse domenii ale statisticii.

Din momentul aderării la FMI, Republica Moldova a beneficiat de următoarele *acorduri* cu FMI pentru susținerea programelor de ajustare economică ale autorităților, și anume [8]:

- *Mecanismul de finanțare compensatorie și excepțională (CCFF)*;
 - Din 15 ianuarie 1993 și până în prezent: în valoare de 16,5 milioane DST;
 - Din 19 decembrie 1994 și până în prezent: în valoare de 12,2 milioane DST.
- *Mecanismul finanțării reformelor structurale (STF)*;
 - Din 16 septembrie 1993 și până în 15 septembrie 1994: în valoare de 45 milioane DST.
- *Acordurile Stand-by (SBA)*;
 - Din 17 decembrie 1993 și până în 16 martie 1995: în valoare de 51,75 milioane DST;
 - Din 22 martie 1995 și până în 21 martie 1996: în valoare de 58,5 milioane DST, dintre care au fost acordate 32,4 milioane DST.
- *Mecanismele de finanțare extinsă (EFF)*;
 - Din 20 mai 1996 și până în 19 mai 2000: în valoare de 135 milioane DST, dintre care au fost acordate 87,5 milioane DST.
 - Din 29 ianuarie 2010 până în 30 aprilie 2013: în valoare de 184,8 milioane DST, dintre care au fost transferate 149,12 milioane.
 - Din 7 noiembrie 2016 până în 13 martie 2020: în valoare de 86,3 milioane DST.
- *Mecanismele de reducere a sărăciei și creștere economică (PRGF) - din 2009 numite Mecanisme de creditare lărgită (ECF)*;
 - Din 21 decembrie 2000 până în 20 decembrie 2003: în valoare de 110,88 milioane DST, dintre care au fost transferate 27,72 milioane DST;
 - Din 5 mai 2006 până în 4 mai 2009: în valoare de 110,88 milioane DST, dintre care au fost transferate 88 milioane DST;
 - Din 29 ianuarie 2010 până în 30 aprilie 2013: în valoare de 184,8 milioane DST, dintre care au fost acordate 170,88 milioane DST;
 - Din 7 noiembrie 2016 până în 19 martie 2020: în valoare de 43,1 milioane DST.

Din anul 2020 Moldova a primit acces la finanțarea în cadrul *Instrumentului rapid de finanțare (RFI)*, disponibil tuturor statelor membre ale FMI, și *Mecanismului de creditare rapidă (RCF)*, disponibil doar statelor cu venituri mici eligibile la finanțarea concesională.

La 17 aprilie 2020 Moldova a primit un împrumut *RCF/RFI* în sumă de 172,5 milioane DST, acordat integral într-o singură tranșă.

Suma totală a creditelor neachitate acordate de FMI a constituit 355,9 milioane DST (cca 501 milioane dolari SUA) la finele lunii septembrie 2020.

Grupul Băncii Mondiale

În 1944, la Bretton Woods (S.U.A.), s-a decis crearea, alături de Fondul Monetar Internațional, a *Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD)*, care să finanțeze reconstrucția țărilor europene prăbușite după cel de-al doilea război mondial. Misiunea sa inițială a fost să ofere capital pe termen lung acelor țări a căror infrastructură fusese distrusă, într-o vreme în care capitalul privat disponibil era prea puțin sau chiar deloc. Ulterior, atunci

cand economiile acestor state s-au refăcut, BIRD și-a reorientat activitatea și către țările în curs de dezvoltare.

Ulterior, BIRD a fost completată cu alte trei organisme, împreună cu care formează „Grupul Băncii Mondiale”. Aceste organisme sunt: *Corporația Financiară Internațională (CFI)*, creată în anul 1956, *Asociația Internațională pentru Dezvoltare (AID)*, creată în 1960 și *Agenția de Garantare Multilaterală a Investițiilor (MIGA)*, înființată în anul 1988.

Scopul tuturor acelor instituții este acela de a contribui la propășirea economică a țărilor în curs de dezvoltare prin finanțarea unor proiecte din sectorul public și privat al acestor țări și prin acordarea de asistență tehnică și economică. Sediul Băncii Mondiale se află la Washington.

Pentru atingerea obiectivelor de eradicare a sărăciei și promovarea prosperității partajate, Banca Mondială ajută Moldova la îmbunătățirea guvernancei economice, combaterea corupției, modernizarea serviciilor, ameliorarea mediului de afaceri și investirea în aptitudinile solicitate de piața muncii.

Republica Moldova a aderat la *BIRD* pe 12 august 1992, ziua considerată data oficială în care a devenit membru al Băncii Mondiale.

AID acordă împrumuturi cu o rată mică a dobânzii sau fără rată a dobânzii – numite credite și granturi țărilor mai sărace. Republica Moldova a devenit membru al *AID* pe 14 iunie 1994.

CFI acordă împrumuturi, capital și asistență tehnică în vederea încurajării investițiilor în sectorul privat în țările în curs de dezvoltare. Republica Moldova a devenit membru al *CFI* pe 10 martie 1995.

MIGA oferă garanții împotriva pierderilor cauzate de riscurile necomerciale suportate de investitori în țările în curs de dezvoltare. Republica Moldova a devenit membru al *MIGA* pe 9 iunie 1993.

Documente strategice de programare dintre Republica Moldova și Grupul Băncii Mondiale, realizate de-a lungul timpului colaborării dintre aceste două părți, sunt următoarele [10]:

- *Strategia Grupului Băncii Mondiale de parteneriat cu țara (SPT)* pentru Republica Moldova pentru anii fiscali 2009-2012, care are trei priorități strategice:
 - Îmbunătățirea competitivității economice în vederea susținerii creșterii economice durabile;
 - Minimizarea riscurilor sociale și de mediu, consolidarea capitalului uman, promovarea incluziunii sociale;
 - Eficientizarea administrării sectorului public.
- *Raportul de progres cu privire la SPT* cu Republica Moldova pentru anii fiscali 2009-2013, care reflectă trei evoluții:
 - Impactul crizei economice și financiare globale;
 - Oportunitatea creată de mandatul de reformare acordat Guvernului de către cetățenii din Republica Moldova;
 - Agenda de integrarea europeană a Republicii Moldova.
- *Strategia de Parteneriat cu Țara* pentru anii 2014-2017 a BM [4], cu un buget de circa 570 mil. USD, prevede susținerea Republicii Moldova în creșterea economică și reducerea sărăciei, care se axează pe trei piloni:
 - Creșterea competitivității;
 - Consolidarea capitalului uman și minimizarea riscurilor sociale;
 - Promovarea unei Moldove ecologice, curate și rezistente.
- *Strategia de Parteneriat de Țară* cu Banca Mondială pentru perioada 2017-2020, care avea ca obiective principale reducerea sărăciei și îmbunătățirea standardelor de viață cu 40 la sută a populației sărace din Republica Moldova, dar nu a fost aprobată;
- *Strategia de parteneriat cu țara pentru anii 2018-2021* [5], care are trei priorități strategice:
 - Consolidarea supremației legii și responsabilizarea instituțiilor economice;

- Îmbunătățirea accesului incluziv, a eficienței și calității serviciilor publice;
- Sporirea calității și relevanței educației și instruirii pentru obținerea competențelor relevante pe piața muncii.

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) este o organizație internațională, care activează în baza Acordului de constituire întocmit la 29 mai 1990 la Paris, intrat în vigoare la 28 martie 1991. Obiectivul BERD este de a susține dezvoltarea economică a țărilor din centrul și estul Europei, sudul și estul Mării Mediterane și Asia Centrală, precum și extinderea principiilor economiei de piață, promovarea inițiativei private și antreprenoriale și aplicarea principiilor democrației pluraliste.

Republica Moldova a devenit membră a BERD la 5 mai 1992. În prezent, capitalul subscris de Republica Moldova constituie 30,01 milioane euro.

Organul de conducere al BERD este Consiliul Governorilor, care este alcătuit din reprezentanți ai tuturor statelor membre. Guvernator din partea Republicii Moldova este ministrul economiei, iar poziția de guvernator supleant este deținută de guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei. Republica Moldova face parte din aceeași constituență cu Turcia, România, Azerbaidjan și Kârgâzstan.

Republica Moldova a beneficiat și continuă să beneficieze de sprijin financiar din partea BERD, acordat în cadrul diverselor proiecte derulate cu țara noastră. Cea mai mare parte a acestor proiecte este direcționată către sectorul privat.

BERD este una din instituțiile financiare internaționale cheie care sprijină Republica Moldova în procesul de reformare a sectorului bancar, contribuind prin expertiza sa valoroasă și prin participare în capitalul unor bănci.

Strategiile implementare de către BERD în republica Moldova sunt următoarele [11]:

- *Strategia BERD pentru RM (2014-2017)*, care are drept scop suportul procesului de tranziție la economia de piață, având la bază următoarele priorități strategice:
 - Crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea sectorului privat;
 - Crearea standardelor europene și integrarea regională;
 - Consolidarea sustenabilității întreprinderilor municipale.
- *Ultima strategie de țară pentru Republica Moldova (2017-2022)* [6] a fost aprobată de Consiliul Directorilor BERD la 29 noiembrie 2017, care are următoarele priorități strategice:
 - Restructurarea sectorului bancar;
 - Îmbunătățirea securității energetice;
 - Sprijinirea firmelor private;
 - Promovarea comercializării utilităților publice și îmbunătățirea infrastructurii.

De la începutul colaborării cu Republica Moldova, BERD a organizat circa 137 proiecte destinate susținerii următoarelor sectoare:

- ✚ Instituțiile financiare;
- ✚ Domeniul energetic;
- ✚ Sectorul agriculturii;
- ✚ Resursele naturale;
- ✚ Infrastructura municipală;
- ✚ Domeniul transportului;
- ✚ Tehnologiile informaționale de comunicare;
- ✚ etc.

Pe lângă faptul că Republica Moldova este o țară în care BERD lucrează, aceasta reprezintă, deasemenea, un donator al instituției BERD.

Astfel, Republica Moldova a contribuit cu 1 milion euro la Fondul Parteneriatului Europei de Est pentru Eficiență Energetică și Mediu (E5P).

La sfârșitul lunii octombrie 2017, portofoliul Republicii Moldova la BERD constituia 469 milioane euro, 43 proiecte active și o investiție cumulativă netă în valoare de 1 147 milioane euro.

Banca Europeană de Investiții (BEI)

Banca Europeană de Investiții (BEI) are o colaborare cu Republica Moldova începând cu anul 2007.

Aceasta susține investițiile din sectorul public pentru dezvoltarea sectorului privat, aproximativ 60 % din finanțare vizând proiecte de infrastructură, în special în sectoarele energiei, transportului și mediului din Moldova.

De asemenea, susține întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile) prin linii de credit de la partenerii financiari locali, dar și prin garanții de la Fondul European de Investiții (FEI).

Investițiile BEI se concentrează pe:

- infrastructura rutieră pentru a facilita mobilitatea și transportul la nivel intern, precum și exportul de produse locale pe piața europeană;
- securitatea și eficiența energetică, precum și sursele alternative de energie;
- extinderea accesului la finanțare pentru IMM-urile din domeniul agroalimentar, în special pentru cele din industria vinului.

Proiectele de colaborare dintre BEI și Republica Moldova reprezintă finanțări ale BEI acordate țării pentru dezvoltarea anumitor sectoare.

De-a lungul mai multor ani, BEI a acordat Republicii Moldova în jur de 75 milioane euro destinate *industriei vinului*, pentru a îmbunătăți calitatea vinurilor și a extinde exportul de vinuri în alte țări decât Rusia [12].

Astfel, băncile centrale au acordat împrumuturi agenților economici care se ocupă de cultivarea și creșterea viilor, producerea vinului, îmbutelierea vinului, crearea etichetelor, cât și departamentului Universității Tehnice a Moldovei, care deține un laborator cu echipamente moderne, utilizat pentru testarea vinului și îmbunătățirea calității acestuia.

Fostul președinte al BEI Wilhelm Molterer (2011-2015) spunea: „Moldova deține primul loc la volumul de resurse financiare oferite de BEI per locuitor.” [14].

Astfel, începând cu anul 2007 și până în anul 2015, BEI a acordat Republicii Moldova aproximativ 590 milioane euro.

În data de 7 februarie 2014, Banca Europeană pentru Investiții a acordat 100 milioane euro pentru producătorii de fructe din RM. Vicepreședintele BEI responsabil pentru activitățile băncii din vecinătatea estică, Wilhelm Molterer, și ministrul Agriculturii, Vasile Bumacov au semnat, 6 februarie 2014, o declarație de intenție privind lansarea și aplicarea acestui proiect.

Un alt proiect de cooperare dintre BIRD și BEI oferit pentru Republica Moldova este cel care a oferit țării investiții în marime de 130 milioane euro pentru Sectoarele de infrastructură, și anume pentru dezvoltarea a două demonii foarte importante: transport și apă.

4. Aspecte negative ale relațiilor Republicii Moldova cu instituțiile financiare internaționale

Cu toate că relațiile Republicii Moldova cu instituțiile internaționale financiare au drept scop îmbunătățirea calității vieții cetățenilor, combaterea sărăciei, îmbunătățirea calității produselor și extinderea exportului acestora, dezvoltarea diferitelor sectoare, cum ar fi instituțiile financiare și bancare, infrastructura capitalei și altor orașe, transport, energie, apă, etc, acestea oferă pentru realizarea acestor obiective și scopuri credite și împrumuturi Republicii Moldova.

Creditele și împrumuturile sunt destinate să ajute Republica Moldova în situațiile dificile în care economia țării este la un nivel scăzut, dar acestea trebuie să fie rambursate la onanimită scadență, prezintă dobânzi, cât și penalități și amenzi în cazul nerambursării la termenul de scadență.

Astfel, dacă Republica Moldova nu reușește să crească din punct de vedere economic și financiar și nu poate să ramburseze la scadență creditele și împrumuturile, atunci aceasta devine țară cu și mai multe datorii față de instituțiile financiare internaționale, dar are și obligațiuni privind amenzi și penalități de întârziere față de instituțiile respective.

Prin urmare, colaborarea Republicii Moldova cu instituțiile financiare internaționale are câteva dezavantaje.

Primul dezavantaj este acumularea unei *datorii externe esențiale*.

Conform datelor preliminare, datoria externă brută a Republicii Moldova a crescut față de începutul anului 2020 cu 5,0 la sută și a înregistrat 7 785,38 mil. USD la 30.06.2020, ceea ce constituie 66,1 la sută raportat la PIB (+4,1 p.p. față de 31.12.2019).

Structura pe creditori a datoriei externe publice, conform situației la 30.06.2020, arată următoarele date [15]:

- ✓ Datoria față de Grupul Băncii Mondiale, cu o pondere de 33,7 la sută din total;
- ✓ Datoria față de FMI cu 31,4 la sută;
- ✓ Datoria față de BEI cu 14,4 la sută.

Un alt dezavantaj al colaborării respective îl constituie *dependența economiei naționale și a stabilității de stabilitatea economico-financiară și politică și interesele geopolitice ale partenerilor străini*.

Instituțiile internaționale financiare nu acordă împrumuturi și credite rambursabile țărilor în dezvoltarea și creșterea cărora nu cred sau țărilor de pe urmele cărora, pe viitor, nu vor putea obține rambursarea respectivelor credite și împrumuturi, cât și anumite venituri din dobânzi, amenzi și penalități.

Astfel, colaborarea dintre Republica Moldova și aceste instituții financiare internaționale este una în care Republica Moldova depinde de sursele de finanțare obținute de la acestea și, prin urmare, stabilitatea țării depinde de stabilitatea, interesele și scopurile propuse de instituțiile respective în cadrul semnării acordurilor pentru o anumită perioadă.

5. Concluzii

În urma studierii temei privind relațiile Republicii Moldova cu instituțiile internaționale financiare am determinat că lunga colaborare de aproape 30 ani dintre țara noastră și instituțiile respective prezintă mai mult aspecte pozitive pentru ambele părți, dar există și unele momente negative care ar trebui să fie analizate și înlăturate.

Astfel, relațiile Republicii Moldova cu instituțiile financiare internaționale reprezintă acorduri elaborate pe anumite perioade de timp, de regulă 3-5 ani, în care aceste instituții se oferă să acorde țării asistență, sfaturi, dar și ajutor și credite și împrumuturi cu dobânzi eficiente, care au ca scop dezvoltarea economiei și relațiilor sociale în țară, combaterea sărăciei, extinderea exportului de mărfuri și produse autohtone, susținerea ramurilor mai puțin dezvoltate și altele.

Cu toate acestea, Republica Moldova, în urma relațiilor create de-a lungul timpului, devine dependentă de resursele financiare și educative oferite de membrii instituțiilor financiare internaționale și reușește să adune o datorie externă de o valoare considerabilă care va avea nevoie de o perioadă foarte mare de timp ca să fie rambursată în totalitate instituțiilor debitoare.

Prin urmare, colaborarea dintre aceste două părți are unele aspecte negative, dar trebuie să fie continuată efectuând o amplă analiză a acestor unctive slabe și o încercare de înlăturare a lor pentru a fi posibilă stabilirea, în continuare, a unor relații cu efect pozitiv atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, dintre Republica Moldova și instituțiile financiare internaționale.

Referințe

1. Hotărârea Guvernului cu privire la aderarea Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional, la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și la organizațiile afiliate, nr.1107 din 28 iulie 1992.
2. Legea pentru acceptarea Amendamentului la Statutul Fondului Monetar Internațional privind reforma Consiliului Executiv, nr.118 din 24 mai 2012.

3. Memorandumul de Înțelegere dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind publicarea informațiilor, din 15 mai 2012. http://amp.gov.md/portal/sites/default/files/inline/1451448_en_memorandum_dat_0.pdf
4. Strategia de parteneriat cu țara pentru Republica Moldova în anii 2014-2017, din 6 martie 2014. <https://worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/Moldova-CPS-Consultations-ro.pdf>
5. Moldova – Strategia de parteneriat cu țara pentru perioada AF18-21, din 29 iunie 2017. <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/604221499282920085/moldova-country-partnership-framework-for-the-period-fy18-21>
6. Strategia de țară 2017-2020 a Băncii Europene pentru reconstrucție și Dezvoltare, din 30 noiembrie 2017. <https://www.moldova.org/berd-aprobat-o-noua-strategie-de-tara-2017-2020-pentru-republica-moldova/>
7. BORȘ, Ion. Avantajele și dezavantajele globalizării relațiilor economice și financiare ale Republicii Moldova. *Anuar Științific al Institutului de Relații Internaționale*, nr.10, 2012, pp.115-123. ISSN 1857-1840.
8. Site-ul oficial al Fondului Monetar: www.imf.md.
9. Site-ul oficial Băncii Naționale a Mondovei: www.bnm.md.
10. Site-ul oficial al Băncii Mondiale: www.worldbank.org.
11. Site-ul oficial al Băncii Europene pentru reconstrucție și Dezvoltare: www.ebrd.com.
12. Site-ul oficial al Băncii Europene de Investiții: www.eib.org.
13. Platforma pentru Gestionarea Asistenței externe www.amp.gov.md.
14. Monitorul fiscal www.monitorul.fisc.md.
15. Revista electronică „Contabilsef.md” www.contabilsef.md.